1963

ଫେବୃୟାରୀ, 7

ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ବିହାର ଲିମିଟେଡ୍

ବନାମ

ମହାବୀର ଲାଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

(କେ. ସୁଦ୍ବା ରାଓ, ରଘୁବର ଦୟାଲ ଏବଂ
ଜେ. ଆର. ମୁଧୋଲକର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ବିନିମୟଯୋଗ୍ୟ ବିଲେଖ -ଫାର୍ମ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଚେକ୍ ପ୍ରଦାନ କରେ -ବ୍ୟାଙ୍କର ପୋଟଦାରଙ୍କ ହାତରେ ରଖାଯାଇଥିବା ରାଶି -ଫାର୍ମକୁ ଦେୟ ହେବ କି -କୋର୍ଟରେ ଘଟୁଥିବା ଘଟଣା ବିଷୟରେ ରାୟରେ ବିବୃତ୍ତି -ଯଦି ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ ଆପତ୍ତି ହେବ -ସେବକଙ୍କ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ -ବିନିମୟଯୋଗ୍ୟ ବିଲେଖ ଅଧିନିୟମ, 1881 (1881 ର XXVI), ଧାରା 85, 118 ।

ଉତ୍ତରଦାତା 1 ଏବଂ 2 ମେସର୍ସ ଜୋଗିଲାଲ ପ୍ରଭୁ ଚାନ୍ଦଙ୍କ ନାମ ଏବଂ ଶୈଳୀରେ ବ୍ୟବସାୟ କରିଥିଲେ । ବ୍ୟାଙ୍କର ବିହାର ସରିଫ ଶାଖା ସପକ୍ଷରେ ଏକ ନଗଦ କ୍ରେଡିଟ୍ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ଏବଂ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପାଦିତ ଏକ ବଚନ ପତ୍ରର ସ୍ଥିତି ଉପରେ, ଫାର୍ମ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଏକ ଚେକ୍ ଆଣିଥିଲା ଯାହା ଉପରେ ଦେୟ ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ଏହି ଟଙ୍କା ଫାର୍ମକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ବରଂ ପାଟନାରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଫାର୍ମକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କର ଜଣେ ସେବକ କିମ୍ବା ଏଜେଣ୍ଟ ଥିବା ପୋଟଦାରଙ୍କ ହାତରେ ରଖାଯାଇଥିଲା । ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ସହିତ ପାଟନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ରାଜି ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଅର୍ଥାତ ପାଟନା ଫାର୍ମର ଦୋକାନରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଭେଟିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଓକିଲ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ପୋଟଦାର ତାଙ୍କ ସହିତ ଟଙ୍କା ନେଇଥିଲେ ।

ଏହି ଅଦାଲତ ସମ୍ମୁଖରେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ କୌଣସି ରିହାତି ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା, ଫଳସ୍ୱରୂପ ପୋଟଦାର ତାଙ୍କ ସହିତ ଟଙ୍କା ନେଇଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପୋଟଦାରଙ୍କୁ ଦେୟକୁ ଫାର୍ମକୁ ଦେୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ । ବିନିମୟଯୋଗ୍ୟ ବିଲେଖ ଅଧିନିୟମ, 1881 ର ଧାରା 85 ଏବଂ 118 ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା । ଶେଷରେ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପୋଟଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥର ଆତ୍ମସାତ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ।

ଏହା ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟ ଘଟିଛି କିମ୍ବା ଘଟିନାହିଁ ବୋଲି ଯଦି କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟରେ କୌଣସି ବିବୃତି ଦେଖାଯାଏ, ତେବେ ଏହାକୁ ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମକଦ୍ଦମାର ଉଭୟ ପକ୍ଷ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ବିବୃତି ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଅଟେ ।

ଯଦି ଅର୍ଥ, ଫାର୍ମର ପ୍ରକୃତ ହେପାଜତକୁ କିମ୍ବା ଫାର୍ମର ସେବକ କିମ୍ବା ଏଜେଣ୍ଟ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହେପାଜତକୁ ଯାଏ ନାହିଁ, ତେବେ ଫାର୍ମ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ବିନିମୟଯୋଗ୍ୟ ବିଲେଖ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 85 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସୁବିଧା ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ଏହା ସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଫାର୍ମକୁ କିମ୍ବା ଫାର୍ମ ତରଫରୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 118ର ଏହି ମାମଲା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିଲା ।

ଜଗଜିବନଦାସ ଜମନାଦାସ ବନାମ ଦି ନଗର ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ, ଲିମିଟେଡ (1925) I. L. R. 50 Bom. 118, ପ୍ରଭେଦ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ତାଙ୍କ ସେବକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମାଲିକଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରାତିନିଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଭର କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ସେବକଙ୍କ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ସମ୍ଭବତଃ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଜୀ ବନାମ ଭାରତର ରାଜ୍ୟ ସଚିବ (1909) I. L. R. 36 Cal. 647 ଏବଂ *ଚେଶାୟାର୍ ବନାମ ବେଇଲି*, [1905] 1 K. B. 237, ପ୍ରଭେଦ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 340/1960 ।

ପ୍ରଥମ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 230/1950ରେ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 11 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1958 ର ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରିରୁ ଅପିଲ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *ସାର୍ଜୁ ପ୍ରସାଦ* ଏବଂ *ଆର୍. ସି. ପ୍ରସାଦ* ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ପାଇଁ *ଏନ୍. ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ, ଏମ୍. କେ. ରାମମୂର୍ତ୍ତି, ଆର୍. କେ. ଗର୍ଗ, ଏସ୍. ସି. ଅଗ୍ରୱାଲା* ଏବଂ *ଡି. ପି. ସିଂହ* ।

1963, ଫେବୃଆରୀ 7 । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମୁଧୋଲକରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ଏହା ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅପିଲ, ଯାହା 35, 000/- ଟଙ୍କା ପାଇଁ ବାଦୀ ବ୍ୟାଙ୍କ (ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନକାରୀ) ର ଦାବୀକୁ ଖାରଜ କରି ପ୍ରତିବାଦୀ 1 ଏବଂ 2 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଛି ।

1963
ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ବିହାର ଲିମିଟେଡ୍
ବନାମ
ମହାବୀର ଲାଲ୍
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମୁଧୋଲକର

ବ୍ୟାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତିବାଦୀ 1 ଏବଂ 2 ବିହାର ସରିଫରେ ମେସର୍ସ ଯୋଗିଲାଲ ପ୍ରଭୁ ଚାନ୍ଦଙ୍କ ନାମରେ ଏବଂ ଶୈଳୀରେ ବ୍ୟବସାୟ କରିଥିଲେ । 1941 ମସିହା ଫେବୃଆରୀ 17 ତାରିଖରେ ସେମାନେ ବ୍ୟାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ନଗଦ ଋଣ ଚୁକ୍ତିନାମା ନିଷ୍ପାଦନ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଅଧୀନରେ କପଡ଼ା ଗଣ୍ଠିଲି ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତରେ 50,000/- ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନଗଦ ଋଣ ସୁବିଧା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ରାଜିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ଦିନ ଫାର୍ମକୁ 15, 000/- ଟଙ୍କାର ଅର୍ଥରାଶି ଅଗ୍ରୀମ ଦିଆଯାଇଥିଲା । 1947 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 28 ତାରିଖରେ ଏହି ଫାର୍ମ ବ୍ୟାଙ୍କର ବିହାର ସରିଫ ଶାଖା ସପକ୍ଷରେ 50, 000/- ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଏକ ବଚନ ପତ୍ର ନିଷ୍ପାଦନ କରିଥିଲା ଏବଂ ତୁରନ୍ତ 35,000/- ଟଙ୍କା ଅଗ୍ରୀମ ପାଇଁ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ, ଯେହେତୁ ପାଟନାର ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀ ମେସର୍ସ ମନୋହରଦାସ ଜୈନାରାୟଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କପଡ଼ାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ସେହି ରାଶି ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ବ୍ୟାଙ୍କର କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ବ୍ୟାଙ୍କର ବିହାର ସରିଫ ଶାଖାର ମ୍ୟାନେଜର ଏବଂ ଫାର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବୁଝାମଣା ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କମ୍ପାନୀକୁ ପାଇକାରୀ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ଠାରୁ କପଡ଼ା ଗଣ୍ଠିଲି ପାଇବା ପରେ ସେହି କପଡ଼ାକୁ ଅତିରିକ୍ତ ଜମାନତ ଭାବରେ ବନ୍ଧକ ରଖିବାକୁ ରାଜି ହେବା ପରେ ବଚନ ପତ୍ରର ସୁରକ୍ଷା ଉପରେ ଅର୍ଥ ଉଠାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହି ଚୁକ୍ତିନାମା ଆଧାରରେ, ଫାର୍ମ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ 29 ଅଗଷ୍ଟ, 1947ରେ 35,000/- ଟଙ୍କାର ଏକ ଚେକ୍ ପାଇଥିଲା, ଯାହାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରକୃତରେ ବ୍ୟାଙ୍କର ବିହାର ସରିଫ୍ ଶାଖାର ପରିଚାଳକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ରାଶି ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ବ୍ୟାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଅଗଷ୍ଟ 30, 1947 ରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2, ମହାବୀର ଲାଲଙ୍କ ଠାରୁ ଏକ "ମିଥ୍ୟା ଏବଂ ଅନର୍ଥକର" ଟେଲିଗ୍ରାମ, ବ୍ୟାଙ୍କର ବିହାର ସରିଫ ଶାଖାର ପରିଚାଳକଙ୍କୁ ମିଳିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କର ପୋଟଦାର, ଯାହାକୁ ମ୍ୟାନେଜର ଟଙ୍କା ସହିତ ତାଙ୍କ ସହିତ ପଠାଇଥିଲେ, ଟଙ୍କା ଜମା କରି ନଥିଲେ ଏବଂ ପୋଟଦାରଙ୍କୁ ଠାବ କରାଯାଇ ପାରି ନଥିଲା । ଟେଲିଗ୍ରାମରେ ଆଉ ଏକ ଅନୁରୋଧ ରହିଥିଲା ଯେ 35, 000/- ଟଙ୍କା ତୁରନ୍ତ ଫାର୍ମକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଉ । 1947 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1 ତାରିଖରେ ମ୍ୟାନେଜର ଫାର୍ମକୁ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଟେଲିଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଥ୍ୟା ଥିଲା । 1947 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 9 ତାରିଖରେ ମ୍ୟାନେଜର ମହାବୀର ଲାଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଏକ ଚିଠି ପାଇଲେ ଯେଉଁଥିରେ ପୋଟଦାରଙ୍କ ସହ ମିଶି ସେ (ମ୍ୟାନେଜର) 35, 000/- ଟଙ୍କା ଆତ୍ମସାତ କରିଥିଲେ ବୋଲି

ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମିଥ୍ୟା ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ଏବଂ ଯେଉଁ ମକଦ୍ଦମାରୁ ଏହି ଅପିଲ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି, ତାହା 1947 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 29 ତାରିଖରେ ଫାର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଚେକ୍ ଉଠାଯାଇଥିବା ଏବଂ ପ୍ରକୃତରେ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନଗଦ କରାହୋଇଥିବା ଅର୍ଥର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା ।

ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ବ୍ୟାଙ୍କର ଦାବି କରିବାକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ମକଦ୍ଦମା ବ୍ୟାଙ୍କର ବିହାର ସରିଫ ଶାଖାର ମ୍ୟାନେଜର ଏବଂ ପୋଟଦାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧିକ ମାମଲାର ଆତ୍ମସାତ୍ କରଣ ଥିଲା ।ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ବ୍ୟାଙ୍କର ବିହାର ସରିଫ ଶାଖା ସହିତ 35,000 ଟଙ୍କା ଋଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ଯେପରି ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ କରିଛି ଯେ ପାଟନାର ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀ ମେସର୍ସ ମନୋହରଦାସ ଜୈନରାୟେନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ ଆବଣ୍ଟିତ 42 ଗଣ୍ଠିଲି କପଡାର ବିତରଣ ନେବା ପାଇଁ, ସେମାନେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାଙ୍କ କେବଳ ପ୍ରକୃତରେ ବ୍ୟାଙ୍କର ହେପାଜତରେ ରଖାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ଋଣ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ । ସେମାନେ ଆହୁରି ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ମ୍ୟାନେଜର କହିଥିଲେ ଯେ କିଛି ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରିବା ପରେ ଫାର୍ମ ପାଇଁ ସେ 35, 000/- ଟଙ୍କା ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ । ସେହି ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ହେଲା: (1) ଯେ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ଭାବେ ଫାର୍ମ ଏକ ଋଣ ବଣ୍ଡ ସହିତ 50, 000/- ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଏକ ବଚନ ପତ୍ର ନିଷ୍ପାଦନ କରିବା ଉଚିତ୍; (2) ଯେ, ଫାର୍ମ ନିଜକୁ ଅନୁମୋଦିତ କରି 35,000/- ଟଙ୍କାରେ ଏକ ଚେକ୍ ଆଣିବା ଉଚିତ; (3) ଯେ, ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀ ଆହୁରି ସହମତ ହେବା ଉଚିତ ଯେ ଏହି ଅର୍ଥରାଶି ନଗଦ ଆକାରରେ ନେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେ ମ୍ୟାନେଜର ଶ୍ରୀ କପୁରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଙ୍କର ପୋଟଦାର ରାମଭରୋସା ସିଂହଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ମେସର୍ସ ମନୋହରଦାସ ଜୈନାରାୟଣଙ୍କୁ ପଠାଇବାକୁ ଦେବା ଉଚିତ, ଏବଂ (4) ଏହି ଅର୍ଥରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ଉକ୍ତ ପୋଟଦାର ଫାର୍ମକୁ ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଥିବା କପଡ଼ା ଗଣ୍ଠିଲିର ବିତରଣ ନେବେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବିହାର ସରିଫସ୍ଥିତ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ପରିସରକୁ ଆଣିବେ, ଯେଉଁଠାରେ ଋଣ ପରିଶୋଧ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଧକ ରଖାଯିବ ।

ତେଣୁ ବ୍ୟାଙ୍କର ବିହାର ସରିଫ ଶାଖାର ପରିଚାଳକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 35,000/- ଟଙ୍କାର ରାଶି ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି କମ୍ପାନୀ

1963
ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ବିହାର ଲିମିଟେଡ୍
ବନାମ
ମହାବୀର ଲାଲ୍
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମୁଧୋଲକର

ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲା । ଫାର୍ମ ଅନୁଯାୟୀ, ପରଦିନ ସକାଳ 5ଟାରେ ଏକ ଚେକ୍ ଅଣା ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶ୍ରୀ କପୁରଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ପରେ, ସେ ପୋଟଦାରଙ୍କ ସହିତ ଏକାକୀ ବ୍ୟାଙ୍କର ଟ୍ରେଜେରୀ ଭିତରକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ଗାମୁଛାରେ ଗୁଡ଼ାଯାଇଥିବା କିଛି ଜିନିଷ ସହିତ ଫେରି ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ପୋଟଦାରଙ୍କ ଅଣ୍ଟାରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ମେସର୍ସ ମନୋହରଦାସ ଜୈନାରାୟଣଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବେ, ସାମଗ୍ରୀର ପ୍ରଦାନ ନେବେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ପରିସରକୁ ଆଣିବେ ଯେଉଁଠାରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ଧକ ରଖାଯିବ । ଏହା ପରେ ପୋଟଦାର ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀ, କମ୍ପାନୀର ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ମହାଦେଓ ରାମଙ୍କ ସହ ବସ୍ ଯୋଗେ ପାଟନା ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ପାଟନାର ଏକ୍କା ଷ୍ଟାଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ, ପୋଟଦାର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀକୁ ମେସର୍ସ ମନୋହରଦାସ ଜୈନାରାୟଣଙ୍କ ପରିସରକୁ ଯିବାକୁ କହିଥିଲେ ଏବଂ କହିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ବିହାର ବ୍ୟାଙ୍କର ପାଟନା ସିଟି ଶାଖାକୁ ଯିବାକୁ ଥିବାରୁ ସେ ପରେ ଆସିବେ । ସେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀକୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେ ତାଙ୍କ ସହିତ 35, 000/- ଟଙ୍କା ଆଣିବେ । ଏହାପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀ ମେସର୍ସ ମନୋହରଦାସ ଜୈନାରାୟଣଙ୍କ ପରିସରକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ପୋଟଦାରଙ୍କ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନ ଆସିବାରୁ, ସେ ବ୍ୟାଙ୍କର ପାଟନା ସିଟି ଶାଖାକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଯେ ପୋଟଦାର ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ନଥିଲେ । ଏହା ପରେ, ଅଭିଯୋଗରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଟେଲିଗ୍ରାମଟି ଶ୍ରୀ କପୁରଙ୍କୁ ପଠାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପାଟନାରେ ପୋଲିସ ନିକଟରେ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଭିଯୁକ୍ତ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଅଗଷ୍ଟ 30 ତାରିଖରେ ବିହାର ସରିଫ ଫେରିବା ପରେ ସେ ଶ୍ରୀ କପୁରଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାହାଣୀ କହିଥିଲେ ଯାହା ପରେ ଶ୍ରୀ କପୁର କହିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ଏବଂ ସେ ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ମେସର୍ସ ମନୋହରଦାସ ଜୟନାରାୟଣ ଶୀଘ୍ର ଗଣ୍ଠିଲି ଗୁଡ଼ିକୁ ମୁକ୍ତ କାଲେ । ତେବେ, କିଛି ଘଟିଲା ନାହିଁ ତେଣୁ, ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଶ୍ରୀ କପୁର ତଥା ପୋଟଦାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ଅପରାଧିକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ତେବେ ଶେଷରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କ ରାୟରେ କହିଛନ୍ତି:

"ଅଧିକନ୍ତୁ, ଯଦି ଏହା ତର୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ ଯେ ରାମଭରୋସା ସିଂହ ଚୁକ୍ତି ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ମହାବୀର ଲାଲଙ୍କ ସହ ଟଙ୍କା ନେଇ ଯାଇଥିଲେ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ସେହି

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମହାବୀର ଲାଲଙ୍କ ଜଣେ ଅସ୍ଥାୟୀ ସେବକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ, ଯାହା ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପ୍ରମାଣରୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ, କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରମାଣ ଅନୁଯାୟୀ ମହାବୀର ଲାଲ ତାଙ୍କ ନାସ୍ତାର (ଜଳଖିଆ) ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ବସ୍ ଭଡ଼ା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଏହି କାରଣରୁ, ଯେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ କମ୍ପାନୀର ଅପିଲ ଉପରେ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ବ୍ୟାଙ୍କର ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ବି. ସି. ଦେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ପୋଟଦାର ରାମଭରୋସା ସିଂହ ପାଟନାକୁ ଟଙ୍କା ନେଇଥିଲେ, ଯେଉଁଠାକୁ ସେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ସହ ଯାଇଥିଲେ, ଯାହା ସୂଚିତ କରେ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ପ୍ରକୃତରେ ସେହି ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲେ ଯାହା ପାଇଁ ଫାର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଚେକ୍ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିବୃତିକୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରିବୁ:

> "ବାଦୀଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବି. ସି. ଦେ, ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ, ବାସ୍ତବରେ, ପୋଟଦାର ରାମଭରୋସା ସିଂ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିବା ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ମାମଲା ପରି ମନୋହରଦାସ ଜୈନାରାୟଣଙ୍କ ଫାର୍ମକୁ ଦେବାକୁ ପାଟନା ସହରକୁ ଟଙ୍କା ନେଇଥିଲେ । ତେବେ, ସେ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ, ତଥାପି, ବାଦୀଙ୍କ ଦାବି ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଦାୟୀ ରହିବେ । ସେ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା 35, 000/- ଟଙ୍କା ଚେକ୍ ବଦଳରେ ବ୍ୟାଙ୍କର କୋଷାଗାରରୁ 35, 000/- ଟଙ୍କା ବାହାରିଥିଲା । ତେଣୁ, ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ ଏବଂ ଗ୍ରହଣ ହେବା ପରେ କିଏ ପ୍ରକୃତରେ ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲେ ସେ ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନଥିଲା ।"

ଏହାପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦେ କଲିକତା ଏବଂ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କେତେକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ବିନିମୟଯୋଗ୍ୟ ବିଲେଖ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 85 ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖିଥିଲେ । ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ, ତଥାପି, ବ୍ୟାଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହା ନିବେଦନ କରାଯାଇଛି ଯେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦେ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି କୌଣସି ରିହାତି ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀ ଏକ ସତ୍ୟପାଠ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ବ୍ୟାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବୃତ୍ତିକୁ ବିରୋଧ କରେ । ଆମ ମତରେ, ଯେଉଁଠି କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟରେ କୌଣସି ବିବୃତି ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘଟଣା ଘଟିଛି କିମ୍ବା ଘଟିନାହିଁ, ଏହାକୁ ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ମକଦ୍ଦମାର ଉଭୟ ପକ୍ଷ ରାଜି ନହୁଅନ୍ତି ଯେ ବିବୃତି ଭୁଲ ଅଟେ, କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜେ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ଯେ ବିବୃତି

ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଅଟେ । ଯଦି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ଦେଇ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ରାମଭରୋସା ସିଂହ ତାଙ୍କ ସହିତ ପାଟନାକୁ ଟଙ୍କା ନେଇଯାଇଥିଲେ, ତେବେ ରାୟ ଶୁଣାଯିବା ପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା କିମ୍ବା ଯଦି ରାୟ ଅଦାଲତରେ ପାଠ କରାଯାଏ, ତୁରନ୍ତ ବିବୃତିରେ ତ୍ରୁଟି ପ୍ରତି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ବ୍ୟାଙ୍କ ପାଇଁ ଆଉ କିଛି ସହଜ ନଥିଲା । ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି କିଛି କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଉକ୍ତ ବିବୃତିଟି ଭୁଲ ଥିଲା ବୋଲି ବ୍ୟାଙ୍କକୁ କହିବା ପାଇଁ ଏବେ ବହୁତ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଗଲାଣି । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ତରଫରୁ ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ ଯେ ରାମଭରୋସା ସିଂଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଟନାକୁ ଟଙ୍କା ନିଆଯାଇଥିବା ଅନୁମାନ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ମକଦ୍ଦମା ଡିକ୍ରି କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରକାରର ରିହାତି ଦେବାରେ ଆମେ କିଛି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଦେଖୁନାହୁଁ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟରେ ଯାହା ରହିଛି, ଆମେ ତାହା ଆଧାରରେ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁନାହୁଁ ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 35, 000/- ଟଙ୍କାର ରାଶି କ'ଣ ଫାର୍ମକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କୁହାଯାଇପାରିବକି । ଚେକ୍ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ଏହା ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇ ନଥିବା କାରଣରୁ 35,000/- ଟଙ୍କା ପ୍ରକୃତରେ ଫାର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିବା ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଏହା କ'ଣ କୁହାଯାଇପାରିବ କି ଯେ ଏହାକୁ ପାଟନା ନେବା ପାଇଁ ପୋଟଦାରଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିବା ପରଠାରୁ ଏହାକୁ ଫାର୍ମକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ କି? ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ପୋଟଦାର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ସହ ପାଟନା ଯାଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହା କହିବା କଷ୍ଟକର ଯେ ସେ ବ୍ୟାଙ୍କର ଜଣେ ସେବକ କିମ୍ବା ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇଥିବାରୁ ପାଟନାକୁ ଟଙ୍କା ନେବା ପାଇଁ ଫାର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ଏହା ବ୍ୟାଙ୍କର ମାମଲା ନୁହେଁ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ନମ୍ବର 2 ଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ଏହି ଟଙ୍କା ପୋଟଦାରଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ସମ୍ଭବତଃ ଏହା କୌଣସି ପଟଦାରଙ୍କର ସାଧାରଣ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନଥିଲା ଯେ ସେ ବ୍ୟାଙ୍କ ତରଫରୁ କୌଣସି ପକ୍ଷକୁ ତା'ର ବ୍ୟବସାୟସ୍ଥଳରେ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅର୍ଥ ବହନ କରିବ । କିନ୍ତୁ ଏହା ନହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଆମେ ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଅଣଦେଖା କରିପାରିବୁ ନାହିଁ ଯେ ଫାର୍ମ ଏବଂ ଶ୍ରୀ କପୁରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ବୁଝାମଣା ମଧ୍ୟ ଏକ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ପ୍ରକୃତିର ଥିଲା । ବାସ୍ତବରେ ବ୍ୟାଙ୍କର ହେପାଜତରେ ଦ୍ରବ୍ୟ କିମ୍ବା ଦ୍ରବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାଲିକାନା ଦସ୍ତାବିଜ ରଖିବା

ପୂର୍ବରୁ ଫାର୍ମକୁ 35, 000/- ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କପୁରଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ଅଧିକାର ନଥିଲା । ଯେହେତୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କପୁର ବ୍ୟାଙ୍କର ନିୟମ ଭଙ୍ଗ ନକରି ଫାର୍ମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ତେଣୁ ପୋଟଦାରଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାରେ ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟାଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ମନୋହରଦାସ ଜୈନାରାୟଣଙ୍କ ଫାର୍ମକୁ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ଏକାସାଙ୍ଗରେ ସେହି ଫାର୍ମରୁ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ମାଲିକାନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକର ବିତରଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା । ଯଦି ସେ ବ୍ୟାଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇନଥାନ୍ତେ, ତେବେ ପୋଟଦାର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ସହିତ ପାଟନା ଯାଇ ତାଙ୍କ ସହିତ ଟଙ୍କା ନେଇଯିବାର କୌଣସି ଅର୍ଥ ନଥାନ୍ତା । ଏହା ଫାର୍ମର ମାମଲା ଯେ ଅଗଷ୍ଟ 29 ତାରିଖ ସକାଳେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରତିବାଦୀ ଏକାକୀ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଯାଇ ନଥିଲେ, ବରଂ ସେ ତାଙ୍କ ସେବକ ମହାଦେଓଙ୍କ ସହ ଯାଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଦୁଇଜଣ ଏକାଠି ଥିବାରୁ, ସେମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଚାହୁଁ ନଥିଲେ ଯେ କେବଳ ନଗଦ ଟଙ୍କା ନେବା ପାଇଁ ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଯାଆନ୍ତୁ । ତେଣୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକୃତ ହେପାଜତକୁ କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀର ସେବକ କିମ୍ବା ପ୍ରତିନିଧି ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହେପାଜତକୁ ଟଙ୍କା ନ ଗଲେ, ଫାର୍ମକୁ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ବିନିମୟଯୋଗ୍ୟ ବିଲେଖ ଅଧିନିୟମ, 1881 (1881 ର 26) ର ଧାରା 85 ଏବଂ *ଜଗଜୀବନଦାସ, ଜମନାଦାସ ବନାମ ନଗର ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଲିମିଟେଡ୍(1)* ମାମଲାରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଯାହା ସେହି ଧାରା ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି, ଯାହା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯାଇଥିଲା, ଏହା କହିବା ଯଥେଷ୍ଟ ଯେ ଧାରା 85 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ସହାୟତା କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଏହା ସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଫାର୍ମକୁ କିମ୍ବା ଫାର୍ମ ତରଫରୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦେୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଫାର୍ମ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, ତାଙ୍କୁ ଦେୟ ଦେବା କିମ୍ବା ବ୍ୟାଙ୍କର କୌଣସି ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ଦେୟ ଦେବା ଫାର୍ମକୁ ଦେୟ ହେବ ନାହିଁ । ବିନିମୟଯୋଗ୍ୟ ବିଲେଖ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 118, ଯାହା ଉପରେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା, ତାହାର ମାମଲା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ ।

ଏହା ପରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ତରଫରୁ ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପୋଟଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥର ଆତ୍ମସାତ କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା । ଏହି ଯୁକ୍ତିର ସମର୍ଥନରେ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ *ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର*

(1) (1925) I.L.R. 50 Bom. 118

1963
ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ବିହାର ଲିମିଟେଡ୍
ବନାମ
ମହାବୀର ଲାଲ୍
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମୁଧୋଲକର

ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଜୀ ବନାମ ଭାରତ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସଚିବ([2]) ଏବଂ *ଚେଶାୟାର୍ ବନାମ ବେଇଲି*([3]) ମାମଲାରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ । ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁ ଆଇନର ନିୟମ ଉପରେ ଆଧାରିତ ତାହା ହେଉଛି ଯେ ସେବକର ମନ୍ଦ ଆଚରଣ ପାଇଁ ମାଲିକର ଦାୟିତ୍ୱ କେବଳ ତାଙ୍କ ଚାକିରି ସମୟରେ ଏବଂ ମାଲିକଙ୍କ ଲାଭ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ଠକେଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସାରିତ ଏବଂ ଜଣେ ମାଲିକ ସେବକର ନିଜସ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ମନ୍ଦ ଆଚରଣ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି । ଏହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ କିପରି ସହାୟକ ହେଉଛି ତାହା ବୁଝିବା କଷ୍ଟକର । ଏଠାରେ, ବ୍ୟାଙ୍କ ଯାହା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ତାହା ହେଉଛି ଯେଉଁ ରାଶି ପାଇଁ ସେ ଏକ ଚେକ୍ ଉଠାଇଥିଲା, ସେହି ରାଶି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଫାର୍ମ ଉପରେ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା । ଫାର୍ମକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରାଯିବା ପୂର୍ବରୁ, ଯେଉଁ ରାଶି ପାଇଁ ଚେକ୍ ନିଆଯାଇଥିଲା, ତାହା ଫାର୍ମକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଅପର ପକ୍ଷରେ, ଏହାକୁ ମନୋହରଦାସ ଜୟନାରାୟଣଙ୍କ ସଂସ୍ଥାକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ପୋଟଦାରଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାହା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଯଦି ସେ ଅର୍ଥର ଆତ୍ମସାତ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଧରାଯାଏ, ତେବେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ସଂସ୍ଥାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ କିପରି ଦାୟୀ କରିବ? ଏହା ଏପରି ଏକ ମାମଲା ନୁହେଁ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ବ୍ୟାଙ୍କର ଜଣେ ସେବକ କିମ୍ବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଦାୟୀ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହା ଏପରି ଏକ ମାମଲା ଯେଉଁଠାରେ ବ୍ୟାଙ୍କର ନିଜ ସେବକଙ୍କ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଫାର୍ମ ଉପରେ ଦାୟିତ୍ୱ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଏପରି ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଇନରେ ସମର୍ଥନଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । କାରଣ, ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ତାଙ୍କ ସେବକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମାଲିକଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରାତିନିଧିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଭର କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ସେବକଙ୍କ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ସମ୍ଭବତଃ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସେବକଙ୍କ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ମାଲିକଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଯେଉଁ ନୀତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ତାହା ହେଉଛି ସେବକ, ଯେତେବେଳେ ସେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଯଦି ସେବକ ତାଙ୍କ କ୍ଷମତା ପରିସର ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁନଥିଲେ, ତେବେ ମାଲିକ ଦାୟୀ ରହିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ସେବକ ହିଁ କେବଳ ଦାୟୀ ରହିବେ । ଯଦି କୌଣସି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ସେବକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କାରଣରୁ ହାନି କିମ୍ବା କ୍ଷତି ସହିଥାଏ, ତେବେ ସେ ସେବକଙ୍କୁ ଦାୟୀ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଯଦି ସେବକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ

([2]) (1909) I.L.R. Cal I 36 647
([3]) [1905] 1 K.B. 237

1963
ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ବିହାର ଲିମିଟେଡ୍
ବନାମ
ମହାବୀର ଲାଲ୍
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମୁଧୋଲକର

ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥାଏ, ତେବେ ମାଲିକ ମଧ୍ୟ ଦାୟୀ ରହିବେ । ଜଣେ ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଏହି ନୀତିର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯେଉଁଠାରୁ ସେବକ କୌଣସି ଅର୍ଥରେ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ପୋଟଦାର କିମ୍ବା ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥର ହେରଫେର ହୋଇଥିଲା କି ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କର ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ବ୍ୟାଙ୍କ କୁ ହିଁ କ୍ଷତି ବହନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଚେକ୍ ର ବ୍ୟବହାରକାରୀ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଫାର୍ମକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥର କୌଣସି ଅଂଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିଲା, ତାହାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ କୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆମେ ଅପିଲରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ଡିକ୍ରିକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରୁଛୁ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଏହି ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରୁଛୁ ।

ଅପିଲ ଖାରଜ ହେଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।